

Відновлювана енергетика України:

ЩОМІСЯЧНИЙ МОНІТОРИНГ

Європейсько-українське енергетичне агентство

21 травня 2021

ЗМІСТ

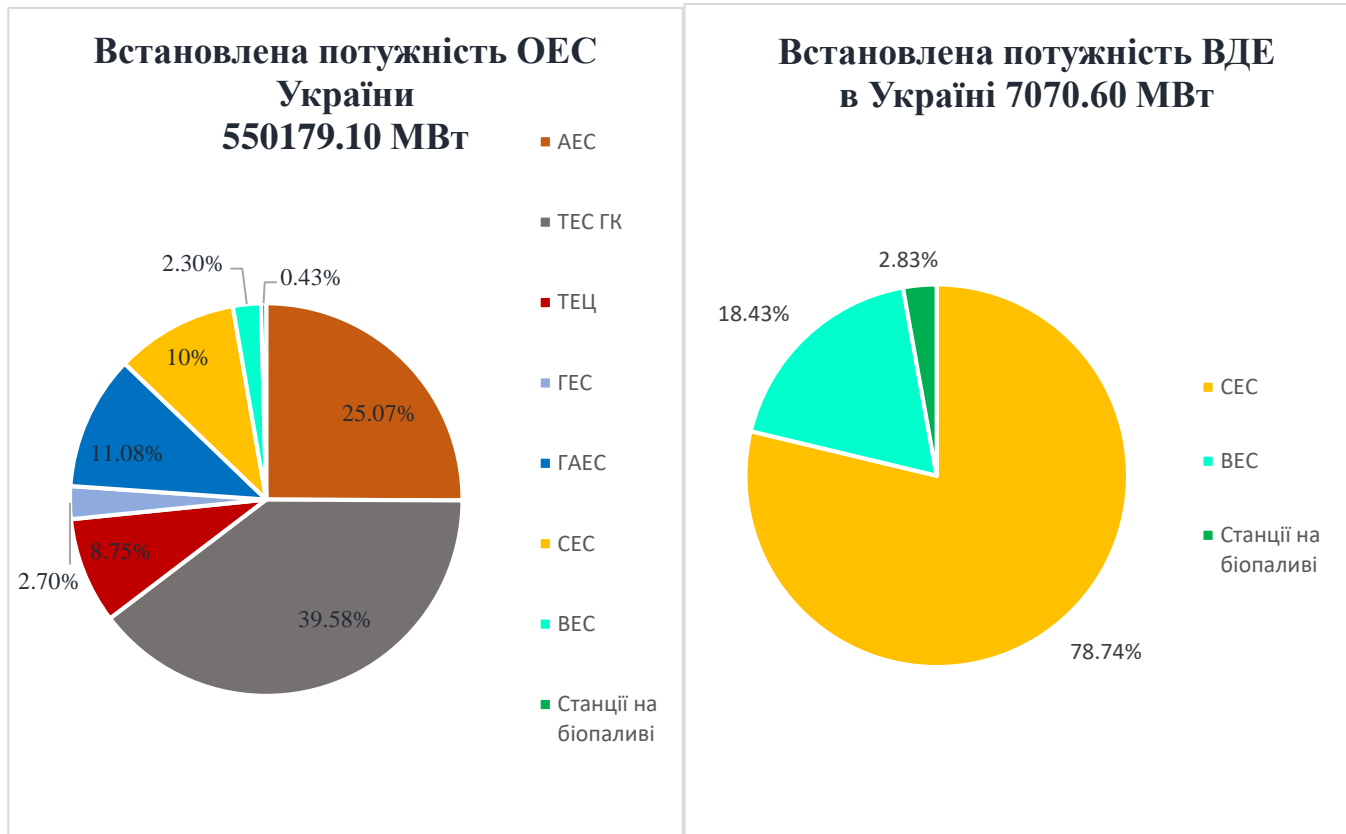
Статистика виробництва ВДЕ	3
Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за квітень 2021 року	6
Інформація про обмеження генерації Укренерго за квітень 2021	7
Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ	8
Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 18 травня 2021	10
Конституційне провадження проти ВДЕ	11
Середньозважені ціни РДН (ринок “на добу наперед”) по ОЕС (об’єднана енергетична система) України за квітень 2021	12
Законодавчі ініціативи за квітень 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ	13
Головні новини сектору ВДЕ за квітень 2021	13

Засноване в 2009 року Європейсько-українське енергетичне агентство (ЄУЕА) як неурядова, неприбуткова організація, бізнес-асоціація перетворилася на ефективного адвоката для реалізації масивного потенціалу відновлюваної енергетики та енергоефективності України, працюючи в українському бізнес середовищі, з компаніями з різних куточків світу, урядовими структурами та іншими ключовими учасниками енергетичного ринку.

Компанії-члени ЄУЕА: *Acciona, Arzinger, Beycelik-Elawan Renewable Energy LLC, CCT Energy, CES, DTEK, EMSOLT, Electrum, Elementum Energy, Eurocape, GOLAW, Guris, Green Genius, GrECO Ukraine, GSE&C, Huawei, iC consulenten, IMEPOWER, Indian Solar, IRUN Engineering, Irshanska SES, Khmelnytsky Bio Power Plant, NBT AS, Met Energy, Scatec, Schneider Electric Ukraine, Sfera, Smart Energy, Sungrow, West Solar, Terra Solar, Thermosystems, TIC Energia, Total Eren, Ukraine Power Resources, Ukrwindinvestments, Voltage Group.*

Статистика виробництва ВДЕ

Встановлена потужність енергосистеми України станом на квітень 2021 року, за даними Оператора системи передачі:

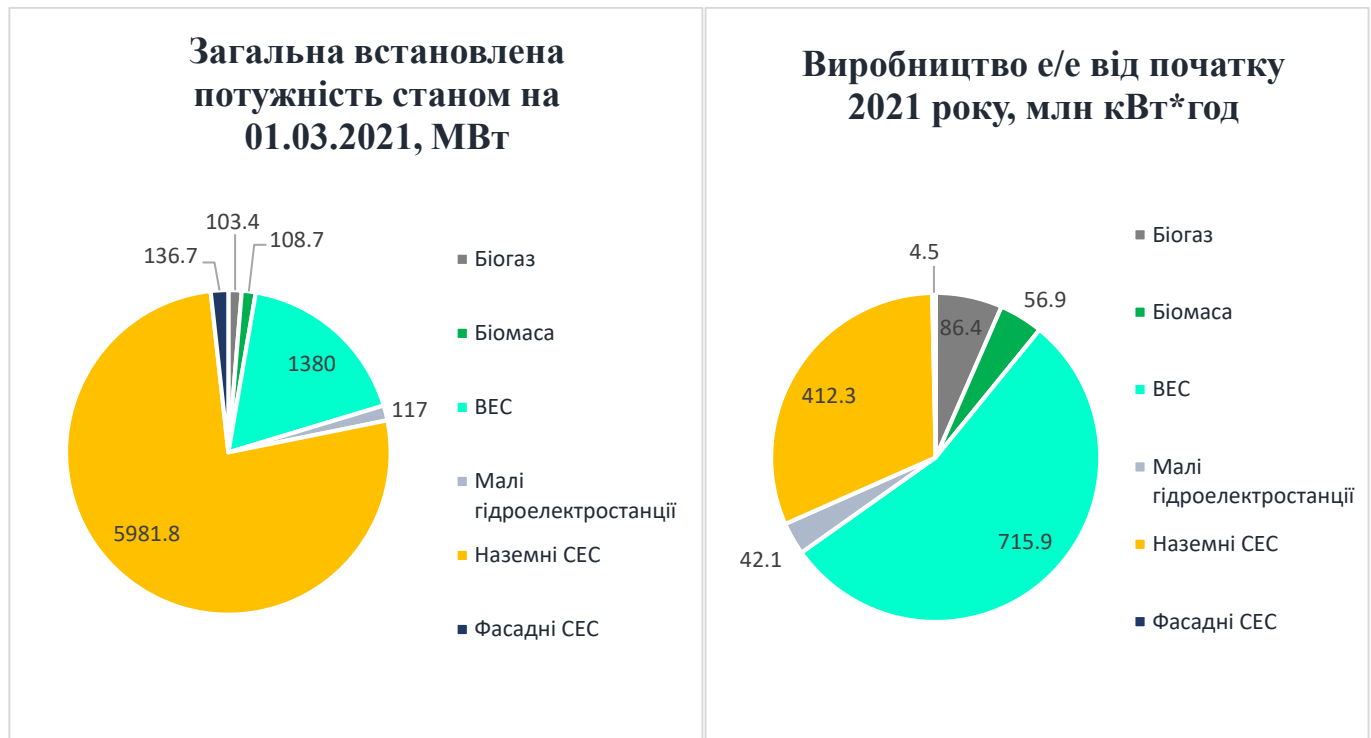

Джерело: <https://ua.energy/vstanovlena-potuzhnist-energositymy-ukrayiny/>

Встановлена потужність енергосистеми України станом на квітень 2021 року за даними НЕК «Укренерго» загалом становить **55179,10 МВт**, і окремо для ВДЕ – **7070,60 МВт (10 %)**.

Однак, порівняно з квітнем 2020 року, потужність обладнання ВДЕ зросла на **1499,4 МВт** у 2021 році – **26%**. Зокрема, встановлена потужність СЕС збільшилась на **1199 МВт** – **27%**, ВЕС на **213 МВт** – **21%**, а біопалива на **47 МВт** – **31%**.

За даними Державного регулятора, НКРЕКП, загальна встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики станом на 01.03.2021 складає **7828 МВт**.

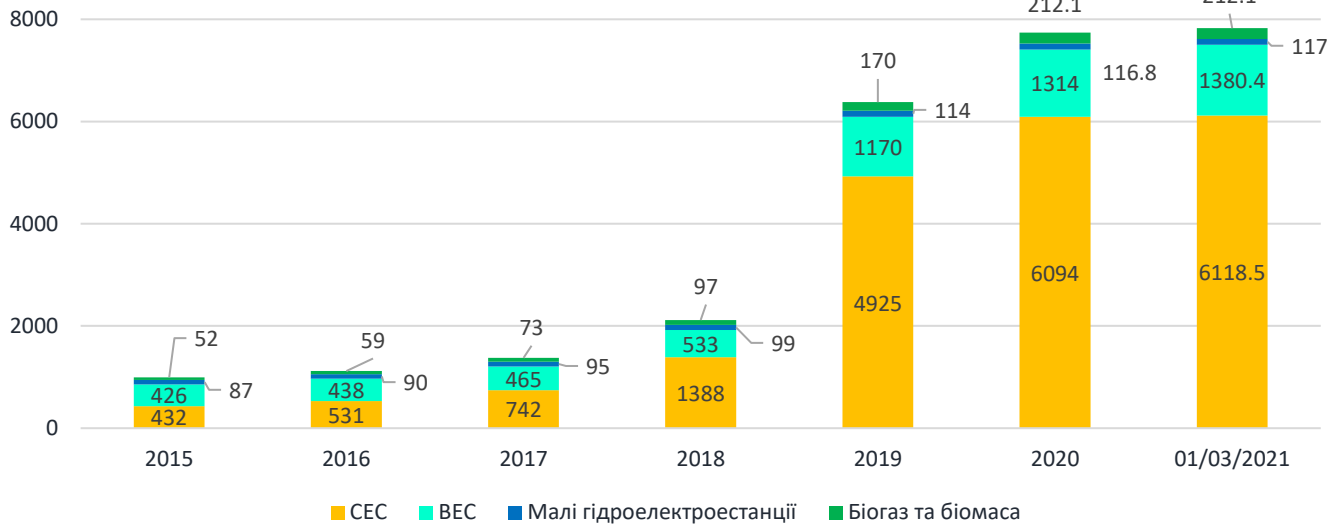

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Щодо окремо встановленої потужності по категоріям, згідно з НКРЕКП, наразі більше всього встановлено наземних сонячних станцій, а саме – 5981,8 МВт. Другу позицію займають вітроелектростанції, що на 01.03.2021 становлять – 1380 МВт потужності. Фасадні сонячні станції становлять 136,7 МВт, малі гідроелектростанції – 117 МВт. Біомаса становить 108,7 МВт та біогаз – 103,4 МВт.

За виробництвом виробленої електроенергії від початку 2021 року вітряні електростанції мають найвищий показник, що становить 715,9 млн кВт*год. Далі йдуть наземні СЕС – 412,3 млн кВт*год, біогаз – 86,4 млн кВт*год, біомаса – 56,9 млн кВт*год, малі гідроелектростанції – 42,1 млн. кВт*год та фасадні сонячні електростанції – 4,5 млн кВт*год.

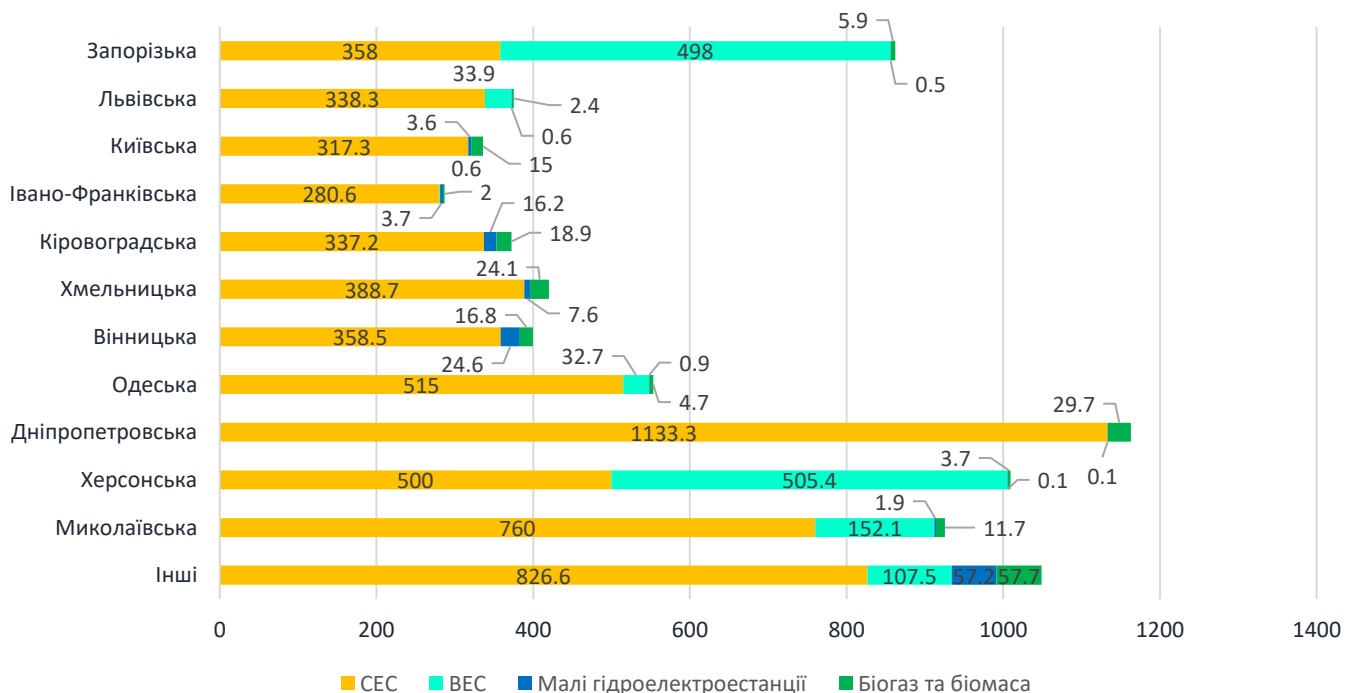
Встановлена потужність об'єктів ВДЕ у період 2015-2021 років, МВт

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Найбільше всього сонячної потужності встановлено у Дніпропетровській області – 1133,3 МВт, у Миколаївській – 760 МВт та Одеській – 515 МВт. Херсонська та Запорізька області демонструють найбільшу кількість встановлення вітрових потужностей, нараховуючи 505,4 МВт та 498 МВт відповідно.

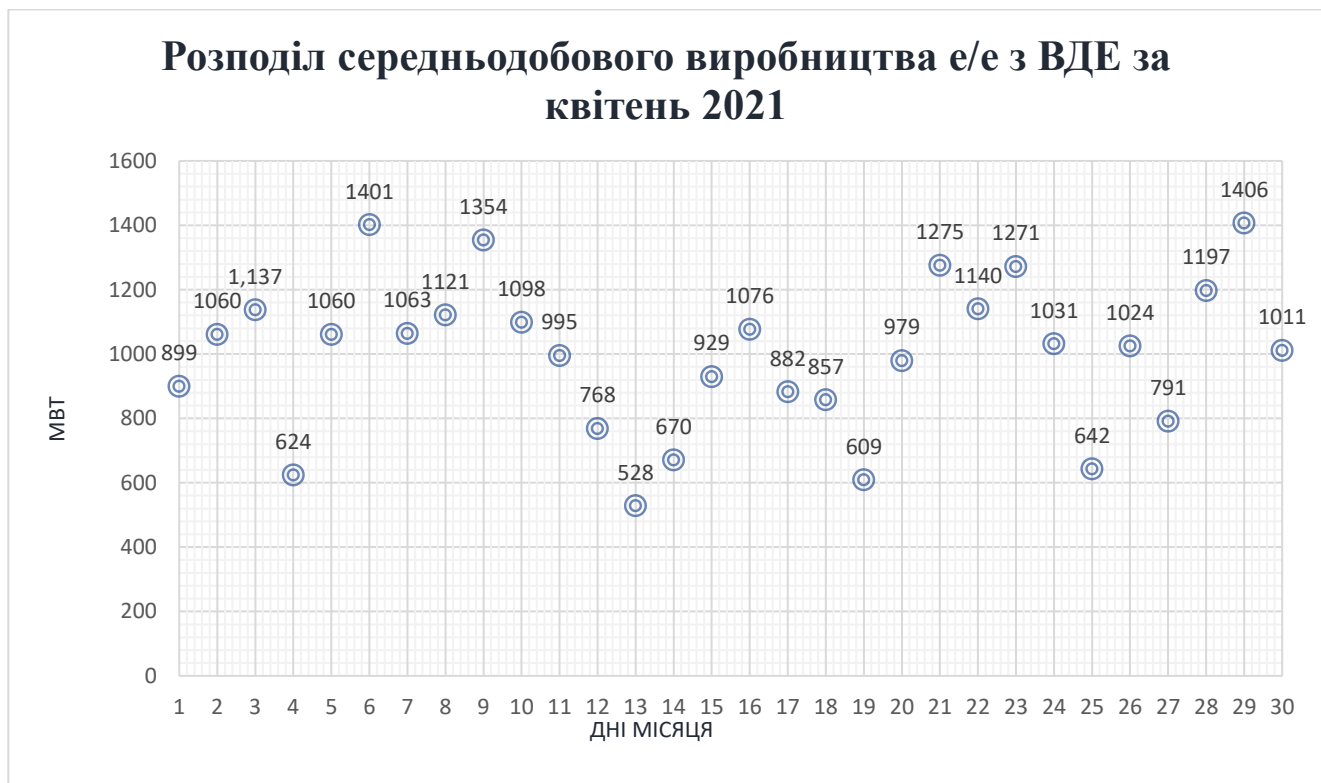
Встановлена потужність об'єктів ВДЕ за регіонами України, МВт, станом на 01.03.2021

Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за квітень 2021 року

1,84% - частка генерації ВДЕ в загальному обсязі виробленої енергії об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України у квітні 2021 року. **У квітні ВЕС виробили 246,3 млн кВт*год, а СЕС – 587,4 млн кВт*год, що на 39,9% та на 17,3% менше прогнозу відповідно.**

Обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) **за перші дні квітня** збільшилися на 1,1% до 189,3 млн кВт*год у порівнянні з минулим тижнем (проти 187,3 млн кВт*год). 67,7% від загального обсягу виробили СЕС (128,1 млн кВт*год).¹ **За перший тиждень квітня** обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) зросли на 17,2% до 222,6 млн кВт*год у порівнянні з минулим тижнем (проти 190 млн кВт*год). 67,4% від загального обсягу виробили СЕС (149,9 млн кВт*год).²

Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/roboata-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

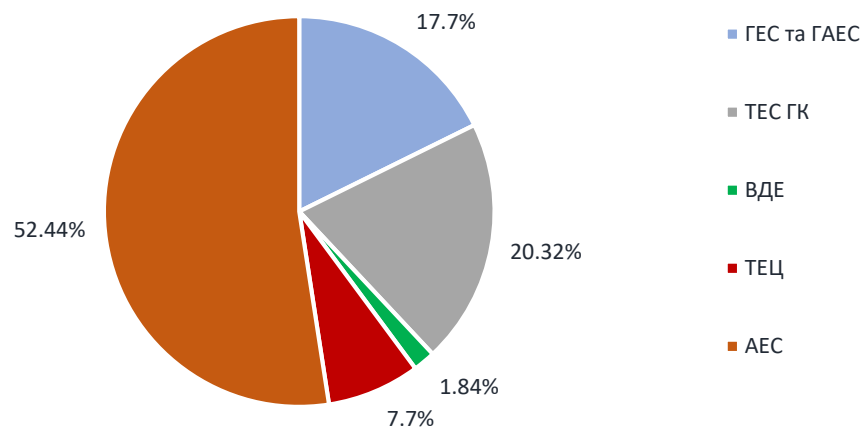
За другий тиждень квітня СЕС та ВЕС різко зменшили своє виробництво: СЕС згенерували на 30,8% менше у порівнянні з попереднім тижнем (102,6 млн кВт*год), а ВЕС — на 45,1% менше (42,7 млн кВт*год), що було пов'язано з несприятливими

¹ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-29-bereznia-4-kvitnya-2021-roku/>

² <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-5-11-kvitnya-2021-roku/>

погодними умовами. 57,2% від загального обсягу виробили СЕС (83,6 млн кВт*год).³ За третій тиждень квітня СЕС та ВЕС різко збільшили своє виробництво: СЕС виробили на 22,6% більше у порівнянні з попереднім тижнем (до 134,9 млн кВт*год), а ВЕС — на 20,1% (до 52,3 млн кВт*год), що пов'язано з більш сприятливими погодними умовами.⁴ За четвертий тиждень квітня СЕС збільшили своє середньодобове виробництво в порівнянні з попереднім тижнем (на 13,3% до 21,8 млн кВт*год), тоді як ВЕС навпаки знизили (на 6,1% до 7 млн кВт*год).

Структура генерації ОЕС за квітень 2021

Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/roboata-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

Інформація про обмеження генерації Укренерго за квітень 2021

Для балансування енергосистеми були віддані диспетчерські команди на розвантаження ВДЕ 30 березня та 1-3 квітня на величину від 243 МВт до 1415 МВт.⁵ Через різке зменшення споживання електроенергії у суботу-неділю 10 та 11 квітня було віддано диспетчерські команди на розвантаження ВДЕ сумарною величиною 4 341 МВт (за дві доби разом).⁶ Також через зменшення споживання електроенергії у суботу-неділю 24 та 25 квітня було віддано диспетчерські команди на розвантаження ВДЕ сумарною величиною 2 683 МВт (24 квітня – 2199 МВт, 25 квітня — 484 МВт).⁷

³ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-12-18-kvitnya-2021-roku/>

⁴ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-19-25-kvitnya-2021-roku/>

⁵ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-29-bereznya-4-kvitnya-2021-roku/>

⁶ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-5-11-kvitnya-2021-roku/>

⁷ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-19-25-kvitnya-2021-roku/>

Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ

10 червня 2020 року між Урядом України та галузевими асоціаціями у сфері ВДЕ (Європейсько-українське енергетичне агентство та Українська вітроенергетична асоціація) було підписано меморандум.

Прошло вже 11 місяців від моменту підписання Меморандуму про Взаєморозуміння між Урядом України галузевими асоціаціями в секторі ВДЕ та 9 місяців з моменту набрання чинності Закону України №810-ІХ, щодо зниження «зелених» тарифів для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ).

Нижче наведено перелік зобов'язань, що бере на себе держава Україна, окрім зниження «зеленого» тарифу.

Реєстрація і підтримка Урядового законопроекту та підтримка його під час проходження слухань у профільному комітеті ВРУ.	Закон України 810-ІХ було прийнято більшістю народних депутатів у ВРУ 21 липня 2020 року. ⁸
Надання права ДП «Гарантованому покупцю» на здійснення продажу електричної енергії, виробленої з ВДЕ на аукціонах за двосторонніми договорами	З жовтня 2020 року, ДП «Гарантований покупець» отримав таке право та здійснює відповідні операції з продажу. Гарантований покупець за I квартал 2021 продав за результатами торгів «зеленою» електроенергією на біржі 864 334 МВт*год, <u>що склало 5,8% від усього об'єму е/е</u> , яку продає гарантований покупець за перші 3 місяці 2021 року. ⁹
Вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	Прийнято в Законі України № 810-ІХ.
Стабілізаційне застереження	12 травня 2021 року Кабінет Міністрів України погодив зміни до Податкового кодексу України. Проте в ЗМІ розповсюджується інформація, що цей законопроект має запровадити акцизний податок на продаж «зеленої» електроенергії від 3,2% до 40% (точні цифри ще обговорюються). Зміни, що пропонуються, фактично ще більше знизять «зелений» тариф, що в подальшому сприятиме неблагополучному інвестиційному клімату, більшою кількістю арбітражних позовів та підвищенню ринкової ціни на чисту енергію. ЄУЕА спільно з іншими провідними асоціаціями надіслало листа щодо можливих змін у Податковому кодексі України. Читати лист ТУТ .

⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>

⁹ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=649>

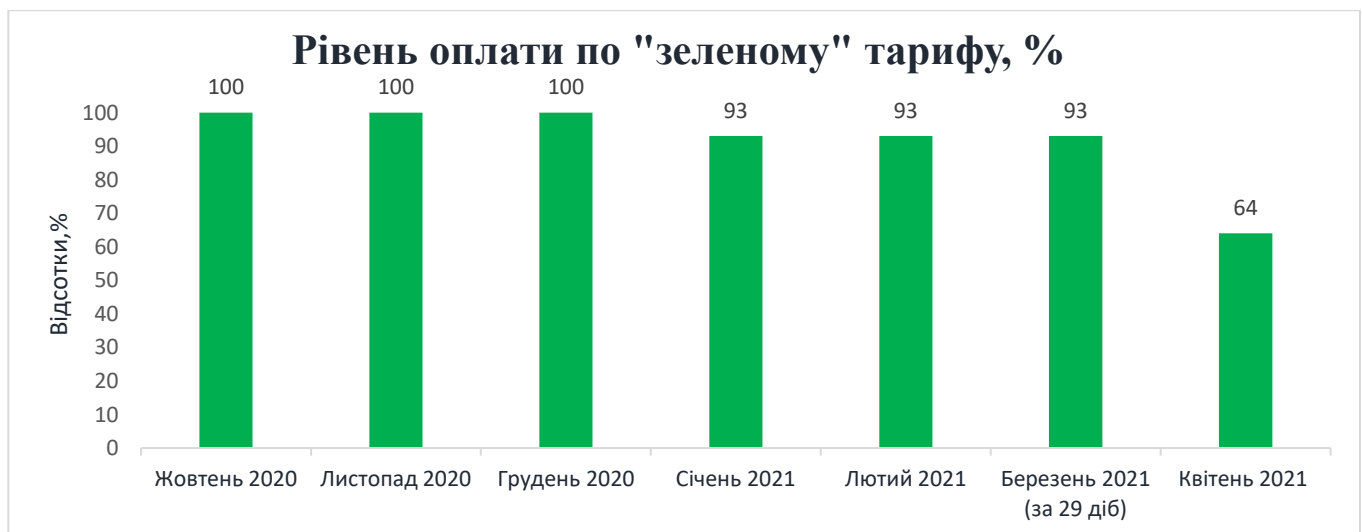
<p>100% оплата виробникам е/е з ВДЕ, що мали настати з 01 серпня 2020 року.</p>	<p>Поточні платежі: січень – 93%, лютий - 93%, березень - 93%, квітень – 64%.¹⁰</p>
<p>Погащення наявної заборгованості 22,4 млрд грн що накопичилась за період до 01 серпня 2020 року перед виробниками е/е з ВДЕ. Графік погашення передбачено в Меморандумі про Взаєморозуміння: 40 % у 4 кварталі 2020 року; по 15 % відсотків щокварталу впродовж 2021 року.</p>	<p>Борг за 2020 рік наразі становить близько 16,5 млрд грн. Графік погашення боргу порушено. Станом на кінець першого кварталу 2021 року, борг мало бути погашено у розмірі 55%, натомість, погашення складає 26%.</p>
<p>Розробка та впровадження механізму компенсації виробникам за невикористану електричну енергію з ВДЕ.</p>	<p>Станом на сьогодні є багато зауважень від виробників е/е з ВДЕ щодо роботи системи, до механізму компенсації з обмеження, балансування, формули розрахунку. Наразі існує конфлікт двох регуляторних груп (СКО від Укренерго та балансувальної групи Гарантованого покупця) щодо виконання інструкції обмеження та відповідальності за небаланси. Учасники галузі формують пропозиції для подолання цих проблем, які планують надіслати у вигляді спільного листа до Регулятора та інших відповідних інституцій.</p>
<p>Підвищення тарифу за послуги передачі е/е ПрАТ «НЕК «Укренерго» на достатній рівень, щоб покривати виплати за «зеленим» тарифом</p>	<p>Діючий тариф 293,93 грн/МВт-год без ПДВ. За результатами проведених розрахунків Оператора системи передачі (НЕК «Укренерго») тариф на послуги з передачі електричної енергії для користувачів системи на 2021 рік з 01.08.2021 року становитиме 355,55 грн./МВт-год. і збільшується на 61,62 грн./МВт-год. у порівнянні з тарифом, затвердженим Постановою НКРЕКП від 09.12.2020 № 2353 (зі змінами) (293,93 грн./МВт-год), або на 21,0 %. 14 травня 2021 року ЄУЕА надіслало лист на ПрАТ «НЕК «Укренерго» з коментарями щодо структури тарифу. Читати лист тут.</p>
<p>Компенсація 20% «зеленого» тарифу з Державного Бюджету</p>	<p>Не передбачено відповідної норми витрат в Держбюджеті 2021.</p>
<p>Право виробників е/е з ВДЕ виходити з балансувальної групи Гарантованого покупця</p>	<p>Пропозиції до Законопроекту надіслано ЄУЕА до Міністерства енергетики України у жовтні 2020 року. Новин про розгляд пропозицій та самого Законопроекту поки не оприлюднено.</p>
<p>Стимулювання систем балансування і накопичення енергії</p>	<p>Конкурсу досі не оголошено.</p>

¹⁰ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

	<p>28 квітня 2021 року Депутати зареєстрували законопроект №5436 щодо регулювання та механізмів фінансування систем накопичення енергії (energy storage). Як стимули для встановлення energy storage можуть застосовуватися, зокрема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) встановлення плати за послугу із забезпечення достатності потужності; 2) сприяння відведенню земельної ділянки/виділенню майданчика для будівництва нової генеруючої потужності; 3) застосування механізмів державно-приватного партнерства; 4) надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів.
<p>Проведення аукціонів з розподілу квот підтримки ВДЕ до кінця 2020 року</p>	<p>Нагадаємо, що попередній в.о. Міністра енергетики України, Ольга Буславець презентувала 03.12.2020 (Поки ще не затверджені Кабінетом Міністрів України) річні квоти підтримки та графік проведення аукціонів. Див. ТУТ на 9 стор.</p>

Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 18 травня 2021

Станом на 18 травня 2021 року ДП «Гарантований покупець» сплатив **всього 25 млрд грн** за «зеленим» тарифом (включно з боргами за минулий рік та поточний). Наразі рівень оплати за січень становить 93%, лютий – 93%, березень – 93% та **квітень – 64%**. Середній рівень оплати від початку 2021 року – **86%** .

Джерело: <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

Конституційне провадження проти ВДЕ

За поточний місяць новин з цього питання немає. Нагадаємо, що 27 березня 2021 року, Президент України скасував Укази про призначення судді Касмініна, що розглядав справу про «зелені» тарифи. Таким чином лишається не визначеним, після призначення нового судді, чи справу почнуть розглядати спочатку, чи продовжать виходячи із наявних напрацювань.

Нагадаємо, що 47 народних депутатів України 17.07.2020 звернулись до Конституційного Суду про визнання неконституційними законодавчі положення Закону України № 555-IV «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року та Закону України № 2019-VIII «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року. На думку народних депутатів, при прийнятті закону «Про альтернативні джерела енергії», Верховна Рада вийшла за межі своїх повноважень, втрутившись у сферу конституційних повноважень виконавчої гілки влади, безальтернативно встановивши коефіцієнти та механізми розрахунку «зеленого» тарифу, чим позбавила виконавчу владу його дискреції та повноважень його змінювати. Таким чином, з'явилась загроза визнання «зеленого» тарифу в Україні неконституційним та його відміни.¹¹

Хронологія розгляду та роль галузевих асоціацій, включаючи ЄУЕА, висвітлена в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 05 жовтня 2020.¹²

2 листопада відбулася експертна дискусія на тему: «Конституційне провадження проти ВДЕ: український феномен».¹³ Підсумки ключових тез експертів описані в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 09 листопада 2020.¹⁴

8 грудня 2020 року Європейсько-українське енергетичне агентство отримало Листа від Керівника Апарату Офісу Президента України стосовно конституційного подання 47 народних депутатів України. Голова держави, зокрема, зазначає, що оспорювані положення законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії» визначають засади встановлення «зеленого» тарифу з метою стимулювання розвитку альтернативних джерел енергії, і наголошує, що розвиток альтернативної енергетики, у тому числі шляхом його економічного стимулювання, є питанням енергетичної безпеки.

¹¹ http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/3_332_2020.pdf

¹² https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2020/10/SHHomisyachnyy-monitoryng-VDE_05.10.2020-1.pdf

¹³ https://www.youtube.com/watch?v=BoUwHuEWDcw&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3Qp7wwMglxTmL4swYd2ThQKkYLQbIM3HtOWZupMu_RBJZ40cQRNdHsEaE

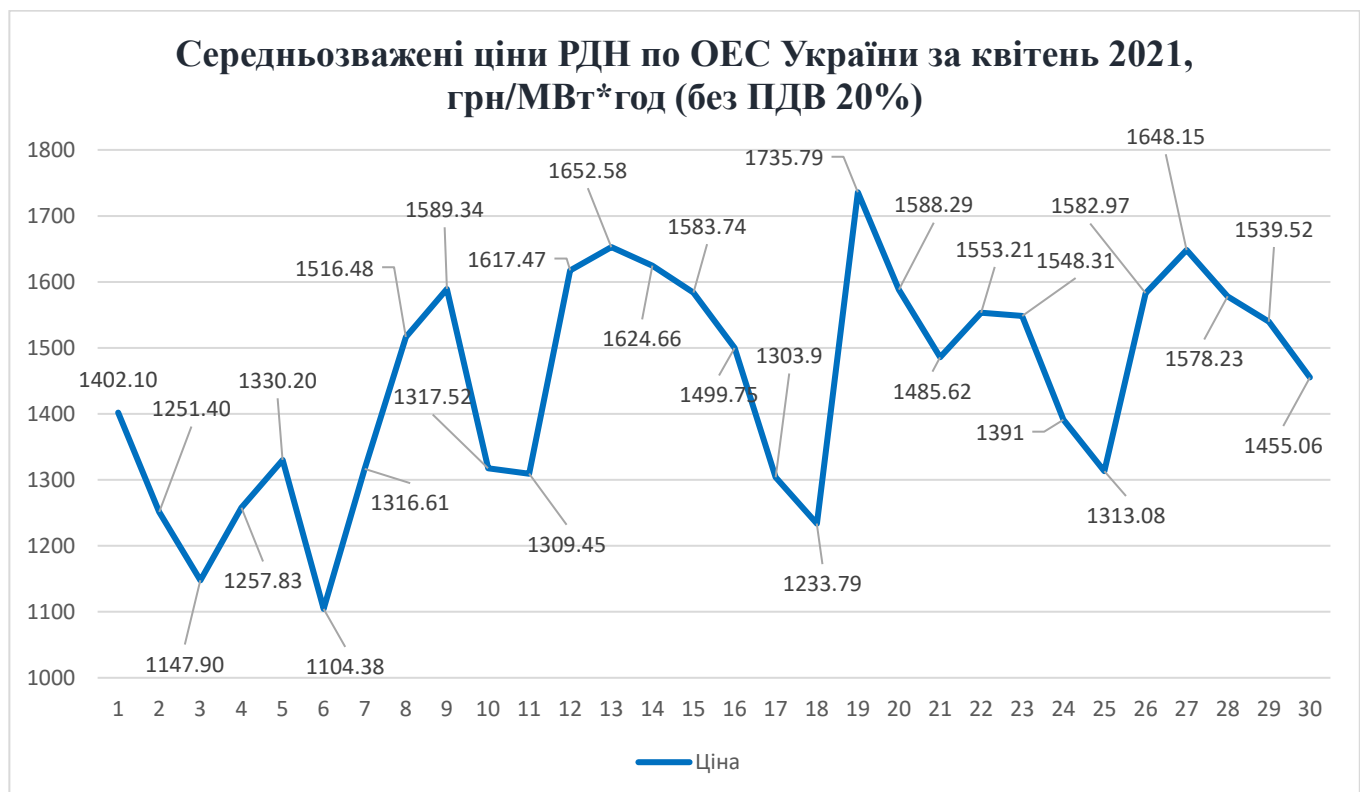
¹⁴ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/novyny-rynku/shhomisyachnyj-monitoryng-galuzi-vde-v-ukrayini/>

У позиції Президента України на підставі аналізу положень Конституції України та юридичних позицій Конституційного Суду України робиться висновок, що підстав для визнання неконституційними положень законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії», немає.¹⁵

17 грудня 2020 року Велика палата Суду завершила дослідження матеріалів справи на відкритій частині пленарного засідання та перейшла до закритої частини пленарного засідання для ухвалення рішення. Розгляд справи буде продовжено на одному з наступних пленарних засідань.¹⁶

Середньозважені ціни РДН (Ринок “на добу наперед”) по ОЕС (Об’єднана енергетична система) України за квітень 2021

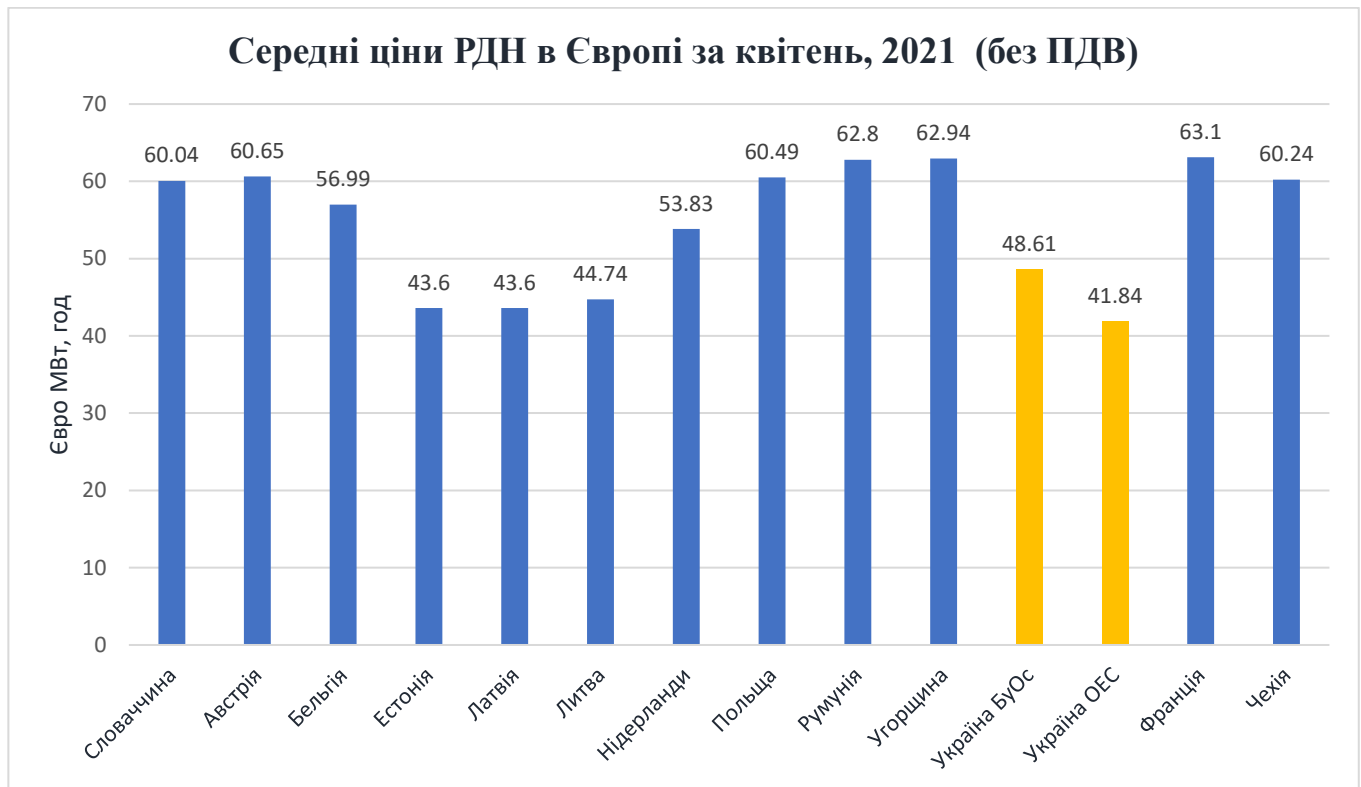
Середньозважена ціна е/е за квітень РДН по ОЕС України становила 1449,28 грн за МВт*год (без ПДВ 20%).¹⁷

¹⁵ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/dosyagnennya-ta-diyalnist-yeuea/yeuea-otrymalo-vidpovid-na-svij-lyst-vid-kerivnyka-apatu-ofisu-prezydenta-ukrayiny/>

¹⁶ <http://www.ccu.gov.ua/novyna/17-grudnya-poryadok-dennyi-zasidan-ksu-zatverdzenyy-rezultaty-rozglyadu-sprav>

¹⁷ <https://www.oree.com.ua/index.php/indexes>

Законодавчі ініціативи за квітень 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ

Підсумки змін законодавчих та нормативних ініціатив квітень та першу половину травня 2021 року підготовано Енергетичним радником ЄУЕА – [IMEPOWER](#).

Перша половина квітня (1– 15): <https://cutt.ly/Eb2wJXB>

Друга половина (15 квітня – 10 травня): <https://cutt.ly/Ib9GWuc>

Головні новини сектору ВДЕ за квітень 2021

- **1 квітня 2021 року НКРЕКП ухвалило рішення щодо підписання договорів про заходи щодо забезпечення виконання зобов'язань за договорами про погашення заборгованості.** Відтепер НКРЕКП зобов'язана буде забезпечити покриття витрат на погашення зобов'язань НЕК «УКРЕНЕРГО», передбачених кредитними договорами за рахунок тарифу на передачу електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО». [Деталі...](#)

- **Компенсація за відключення.** Компенсація за електроенергію з відновлювальних джерел (ВДЕ), невідпущена в результаті диспетчерського обмеження, може бути оплачена як послуга на зменшення навантаження лише тим виробникам, які приєдналися до публічного договору на зменшення. [Деталі...](#)
- **14 квітня 2021 року Верховна Рада прийняла законопроект №3364-1-д, що дозволить сертифікувати Укренерго як ОСП європейського зразка за моделлю ISO (Independent System Operator).** 12 травня закон був підписан Президентом України Володимиром Зеленським. [Деталі...](#)
- **28 квітня 2021 року НКРЕКП оприлюднила постанову «Про внесення змін до кошторису ДП «Гарантований покупець» на 2021 рік, затвердженого постановою НКРЕКП від 16 грудня 2020 року № 2493».** [Деталі...](#)
- **З 29 квітня 2021 року Міністерство енергетики України очолює Герман Галущенко.** [Деталі...](#)
- **Литовська компанія Modus Energy International B.V. звернулася до міжнародного арбітражу з позовом на державу Україна через ретроспективне зниження «зелених» тарифів, сума позовних вимог оцінюється в щонайменше €11,5 млн.** [Деталі...](#)
- **12 травня 2021 року Кабінет Міністрів України погодив зміни до Податкового кодексу України.** Проте в ЗМІ розповсюджується інформація, що цей законопроект має запровадити акцизний податок на продаж «зеленої» електроенергії від 3,2% до 40% (точні цифри ще обговорюються). Зміни, що пропонуються, фактично ще більше знизять «зелений» тариф, що в подальшому сприятиме неблагополучному інвестиційному клімату, більшою кількістю арбітражних позовів та підвищенню ринкової ціни на чисту енергію. [Деталі...](#)
- **Міненерго розпочало роботу над новою моделлю ПСО.** Нагадаємо, що Гарантованого покупця видалили з механізму ПСО, і відтепер НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроерго» мають продавати електроенергію постачальникам універсальних послуг за двосторонніми договорами купівлі-продажу електричної енергії. Нова модель має стартувати з 1 червня. [Деталі...](#)

- 20 травня 2021 року компанія ДТЕК відкрила першу в Україні промислову систему накопичення енергії потужністю 1 МВт і ємністю 2.25 МВт*год. Це важлива подія в українській енергетиці. [Деталі...](#)
- ЄУЕА пишається досягненнями своїх компаній-членів:
 - Компанія NBT встановила новий вітрогенератор на проєкті ВЕС «Сиваш» потужністю 250 МВт в Україні. [Деталі...](#)
 - Дочірня компанія EuroCare - VLC Renewables ввела в експлуатацію першу в Україні вітроелектростанцію потужністю 98 МВт. Очікується, що вона стане однією з найбільших наземних вітроелектростанцій в Україні. [Деталі...](#)
 - Дочірня компанія Elementum Energy - VR Capital ввела Дністровську ВЕС в експлуатацію. Вітрові турбіни проєкту є найбільшими встановленими в Україні на сьогоднішній день. [Деталі...](#)